

maje úřední vědomost o závazku tom, k němu přihlížel. Byloť by protismyslným, povolovati vklad, o němž jisto, že už po zákonu samém nemá účinku. Jak žadatelé v rekursu uvedli, jde o stavební místa, na nichž nabyvatelé chtějí ihned stavěti. Kdyby byl vklad přes znalost pravého stavu věci povolen, nabyvatelé v důvěře v soudní rozhodnutí uvedli by se ve značné náklady stavební a pak by jim byly pozemky jako zabrané třeba odňaty. Nesrovnává se to s úkolem nesporného soudce, jenž má hledeti, aby strany byly škod ušetřeny (§ 2 čís. 10 nesp. říz.), mylnou vírou v legalnost nabytí v nich živiti. Jinými slovy, i kdyby se za to mělo, že k nedostatku práva disposičního vedle § 94 čís. 2 knih. zák. dlužno přihlížeti jen potud, pokud ze samého podání (žádosti a příloh) neb z knih vnějšo stavu na jevo vychází, že tedy ve věcech knihovních neplatí předpis § 2 čís. 6 nesp. říz., dle něhož soudce přihlíží i ke skutečností odjinud mu známým, přece logickým důsledkem předpisu § 16 zák. jest, že jest jím prolomena i tato formelní zásada. Dalším důsledkem § 16 zák. jest, že prolomen také formální předpis § 126 odstavec druhý zák. knih., že při vyřizování rekursu nelze bráti zřetel na nové okolnosti, neboť platí-li závazek zabranosti v každém případě, ať byl znám či nie, dlužno naň vždy zřetel bráti, jakmile znám jest, i možno nebráti naň zřetel jen pro faktickou překážku, že znám není. I kdyby tedy prvý soudce nebyl o něm věděl, an v knihách poznamenán nebyl, a byl tudíž žádost povolil, přece rekursní soud byl by musil k poznámce záboru, která v době rekursu už zapsána byla, přihlížeti. Tím spíše tedy, když už prvý soudce k záboru zřetel vzal. Předúležité veřejnoprávní cíle, jež zákon záborový sleduje, to neprominutelně vyžadují a duch § 16 to kategoricky nařizuje. Žádost nevyhovuje principu legality (§ 94 č. 2 knih. zákona), nelze ji povolit.

Čís. 1110.

Nestačí potvrzení zůstavitelovo, že spis jest jeho poslední vůlí.

Každý svědek musí připojití ku svému jménu dodatek, vyznačující jeho vlastnost jako svědka poslední vůle.

Uhasnutí platnosti testamentu vojenského uplynutím šesti měsíců od superarbitrace.

(Rozh. ze dne 28. června 1921 Rv I 298/21.)

Zustavitel zřídil dvě závěti, v nichž souhlasně ustanovil dědicem Josefa D-a. Prvou dne 9. května 1915, kdy konal službu vojenskou, druhou pak dne 30. srpna 1916. Prvá závěť nebyla psána vlastnoručně zůstavitelem, nýbrž jen jím a dvěma svědky podepsána. Rovněž druhá závěť byla psána osobou třetí, zůstavitel neprohlásil výslovně před svědky, že jde o jeho závěť a ze tří svědků pouze jeden podepsal se s dodatkem: »svědek poslední vůle«. Zůstavitel vystoupil z aktivní služby vojenské následkem superarbitrace dne 12. ledna 1917; zemřel pak dne 14. října 1918. K pozůstalosti přihlásil se dědic ze zákona a Josef D. ze závěti. Byv poukázán pozůstalostním soudem na pořad práva, domáhal se zákonný dědic neplatnosti závěti. Procesní soud své stolice žalobě vyhověl. **D u v o d y:** Poslední vůli ze dne 9. května 1915 zřídil zůstavitel

v době, kdy byl ve službě vojenské; není psána vlastnoručně zůstavitelem, nýbrž jen jím a dvěma svědky podepsána. Tuto závěť dlužno považovati za závěť privilegovanou, jež, předpokládajíc, že platně byla zřízena, pozbyla platnosti uplynutím šesti měsíců od vystoupení zůstavitele z aktivní služby vojenské, které nastalo dnem 12. ledna 1917, kdy byl zůstavitel s udělením invalidní pense superarbitrován, načež byl pak dne 18. dubna 1917 přikázán do evidence vojenské invalidovny v Praze (1. díl služebních pravidel pro vojsko z r. 1873). Otázku, byla-li citovaná závěť platně zřízena zůstavitelem, jenž dne 14. října 1918 zemřel, řešiti nepokládal soudní dvůr vzhledem k uplynutí jmenované šestiměsíční doby za nutné. Poslední vůle ze dne 30. srpna 1916 nebyla zůstavitelem vlastnoručně psána, nýbrž jen podepsána a jest neplatnou, poněvadž při zřizování jejím nebyly zachovány formálnosti předepsané v § 579 obč. zák., neboť žádný ze slyšených testamentárních svědků, jimiž byli František S., Theodor J. a Josef P., ani při zřizování poslední vůle přítomná manželka žalovaného Barbora D-ová rovněž jako svědkyně slyšená nepotvrdila, že by byl zůstavitel dne 30. srpna 1916, poslední vůli zřizuje, prohlásil výslovně písemně st za svou poslední vůli, a dále také ze svědků na poslední vůli podepsaných pouze Theodor J. připojil k svému podpisu přídavek: »svědek poslední vůle«, neučinili toho však svědci další, neboť před jejich podpisy jsou pouze vodorovné čárky a za jejich podpisy není žádného dodatku. Bylo proto na neplatnost obou posledních vůlí uznati a nebylo do výroku rozsudečného pojmato, že se má pozustalost nyní projednávat dle zákona, neboť to jest již věcí pozustalostního soudu, aby, maje zření k tomuto rozsudku, projednal pozustalost podle zákona nebo podle nějaké jiné dodatně snad nalezené závěti. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. D u v o d y: Zůstavitel zanechal dvě poslední vůle a to prvou z 9. května 1915, kterou sepsal v době, kdy se nalézal ve službě vojenské. Soud prvě stolice považuje tuto poslední vůli za testament privilegovaný a, zjistiť, že zůstavitel dne 12. ledna 1917 z aktivní služby vojenské vystoupil, dospěl k názoru, že testament ten pozbyl platnosti uplynutím šestiměsíční lhůty od vystoupení zůstavitele z této služby. Odvolatel vytýká tu rozsudku, že zůstavitel nebyl ve skutečnosti z vojenské služby a vojenského poměru propuštěn, nýbrž jen na dovolené a vojenským úřadem do ne-m enice dán, důsledkem čehož soud prvý následkem chybného předpokladu k nesprávnému úsudku došel. Uplatňuje zde tedy odvolatel oba odvolací důvody, ale neprávem. Dle záznamního listu náhradního praporu pěšího pluku, soudem procesním vyžádaného, byl zůstavitel dne 12. ledna 1917 jako ke každé službě v domobraně nezpůsobilý superarbitrován, přiznána mu pense invalidní a dne 18. dubna 1917 byl přikázán do evidence vojenské invalidovny v Praze. Z tohoto sdělení vyplývá přece jasně, že zůstavitel dnem 12. ledna 1917 z aktivní služby vojenské následkem superarbitrace vystoupil. Je-li tomu tak, pak dle zřejmého ustanovení služebního řádu pro vojsko z r. 1873 testament ten uplynutím 6 měsíců od vystoupení z aktivní služby vojenské, tedy od 12. ledna 1917 platnosti pozbyl. Pokud jde o druhý testament ze dne 30. srpna 1916, odvolatel mylně se domnívá, že platnost této poslední vůle nutno posuzovati dle starého znění § 579 obč. zák. a jsou důsledkem toho závěry jeho na základě tohoto předpokladu budované, nesprávné. Vždyť § 58 cís. nař. ze dne 19. března 1916, čís. 69 ř. z., o třetí dílčí novce k všeobec. obč. zákonu

stanoví, že ustanovení § 55 vztahují se i na poslední pořízení, která zřízena byla před 1. lednem 1917. A právě § 55 obsahuje nové znění § 579 obč. zák. Ve dvou směrech ruší se ustanovení, nyní platné, od ustanovení dřívějšího. Dle tohoto stačilo, když zůstavitel před svědky potvrdil, že spis je poslední jeho vůle, dle nyní platného ustanovení se však vyžaduje, aby zůstavitel před svědky výslovně prohlásil, že spis obsahuje jeho poslední vůli. Ustanovení nynější je tedy přísnější než bylo dříve. Další změna spočívá v tom, že dle dřívějšího ustanovení musili se svědkové podepsati na spisu s dodatkem »jako svědkové poslední vůle«, kdežto nyní stačí, když svědkové podepíší spis s dodatkem, z něhož patrna je vlastnost jejich jako svědků. Vývody odvolání opírající se o staré znění § 579 obč. zák. jsou tedy správné potud, že nevyžadovalo se, aby zůstavitel před svědky výslovně prohlásil, že spis obsahuje jeho poslední vůli, nýbrž mohlo postačovat, když stalo se tak i mlčky nebo znamením, ale za platnosti nového znění § 579 obč. zák. obstáti nemohou. Zákon tedy předpisuje, aby zůstavitel před svědky, z nichž aspoň dva současně přítomni býti musí, výslovně prohlásil, že spis obsahuje jeho poslední vůli. Skutečnost ta však prokázána nebyla. Svědkové poslední vůle František Š. a Josef P. potvrdili, že neslyšeli, že by byl zůstavitel řekl, že to je jeho poslední vůle a svědek Theodor J. určitě potvrdil, že zůstavitel řekl výslovně: »to je moje poslední vůle«. Zjištění, která soud na základě těchto výpovědí dovodil, jsou tedy bezvadná. Z nich plyne, že zůstavitel neprohlásil výslovně před svědky, že spis obsahuje poslední jeho vůli. Není zde tedy formy §em 579 obč. zák. předepsané a není proto sporné pořízení platné. Toto je však neplatné také proto, poněvadž nebylo šetřeno další předepsané formy, totiž, že dva svědkové František Š. a Josef P. nepodepsali poslední vůli s dodatkem, z něhož byla by patrna jejich vlastnost jako svědků. Tento dodatek musí každý svědek sám k svému podpisu připojit, čehož však v tomto případě není. Soud první, dospěv k názoru, že testament ze dne 30. srpna 1916 z důvodu nedostatku forem §em 579 obč. zák. předepsaných je neplatný a vyhověv proto žádání žalobnímu, posoudil věc po stránce právní správně.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pokud přichází v úvahu poslední vůle z 30. srpna 1916, jde v rámci uplatněného nároku v podstatě o to, jsou-li tu náležitosti předepsané §em 579 obč. zák. v novém znění, jenž jest pro posouzení věci dle § 58 nov. směrodatným, poněvadž byla poslední vůle zřízena 30. srpna 1916. Zákon žádá plnou záruku toho, že spis obsahuje poslední vůli zůstavitele. Nespokojuje se pouhým potvrzením, že spis jest jeho poslední vůlí, nýbrž žádá, aby zůstavitel výslovně prohlásil před svědky ve zmíněném předpisu uvedenými, že spis obsahuje jeho poslední vůli. Přísná mluva zákona je jasna a určita, zůstavitel musí tak prohlásiti, závěry nebo výklady v tomto směru nestačí. Není-li takového prohlášení, není vyhověno zákonu. Že zůstavitel takového prohlášení učinil, nebylo prokázáno, a nebyla zachována forma zákonem předepsaná (§ 579 obč. zák.). Svědci se musí podepsati na spisu s dodatkem, jenž ukazuje na jejich vlastnost jako svědků. Ani v tomto směru nebylo vyhověno zákonu, poněvadž spis tako-

vého dodatku neobsahuje, jak bylo v podstatě správně vyloženo nižšími soudy. Jinak se odkazuje k duvodům napadeného rozsudku v podstatě případným, jež nebyly zvráceny vývody dovolání. Dovolání nemá podstaty.

Čís. 1111.

Přerušiti podle vládního nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n., dlužno spor i tehda, když sice netočí se výslovně o druh měny, ale otázku měny nutno dle povahy věci vyřešiti, ježto není o ní mezi stranami dohody.

(Rozh. ze dne 4. července 1921, R I 800/21.)

Soud první stolice přerušil řízení, shledav podmínky vládního nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by v řízení pokračoval. **Důvody:** Žaloba i vzájemná žaloba, tvořící podklad tohoto sporu, byly podány v roce 1917, tedy v době, kdy ještě nebylo rozdílu mezi korunami rakouskými a československými, z čehož plyne, že procesní soud bude v případě, uzná-li nárok žalující strany odůvodněným, nucen též rozhodnouti o tom, v jaké měně má býti zaplacen pohledávka žalující strany, vyjádřená od počátku v korunách bez bližšího označení a míněná za daného stavu věci původně v bývalých rakousko-uherských korunách. Po této stránce není tedy odůvodněna stížnost pokud se snaží výkladem vládního nařízení ze dne 1. dubna 1919, čís. 167 sb. z. a n., a zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., již předem dolíčiti, že pohledávka zažalovaná jest splatná v korunách československých, a že tudíž není zde předpokladu § 1 vládního nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n., ve příčině pohledávky, znějící na rak.-uherské koruny. Za to je však plně odůvodněna stížnost, pokud poukazuje na to, že za sporu nebyla otázka měny vzata na přetřes, že tudíž nedošlo k projevům stran, z nichž by bylo patrné, že je tato otázka mezi stranami sporná, a že proto není zde podmínky poslední věty § 1 cit. vládního nař. pro přerušeni řízení.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Dle § 1 vládního nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n., nemohou býti do 31. prosince 1921 soudně vymáhány peněžité pohledávky mezi příslušníky státu československého a rakouského, pokud vznikly před 26. únorem 1919 a jest spornou měna, ve které jest tyto závazky splniti; příslušné řízení jest přerušiti. Dle intence vládního nařízení, jež jest též patrnou z výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 26. dubna 1921, čís. 10 věstníku, dlužno přerušiti spory o splnění peněžitých závazků, znějících na staré rakousko-uherské koruny a vzniklých před měnovou rozlukou, poněvadž o druhu platidel v tomto případě rozhodne se dohodou mezi oběma účastněnými státy a nedojde-li k ní, rozhodne reparační komise. Není však potřebí, aby spor samotný týkal se právě druhu valuty